

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА: ДОСЯГНЕННЯ,
РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Сучасний розвиток технологій тваринництва.
Інноваційні підходи у харчових технологіях**

3 жовтня 2024 року

Біла Церква
2024

УДК 636.03'06:664:005.591.6

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Крауютієне І., доктор.

Мамедова К.Х., д-р філософії.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Титаренко І.В., канд. с.-г. наук.

Василенко О.І., д-р філософії.

Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, керівник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток технологій тваринництва. Інноваційні підходи у харчових технологіях: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 3 жовтня 2024 р.
м. Білоцерківський НАУ 78 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

У господарствах різних категорій розводять робочих коней у таких областях України. Найбільше їх у Волинській області 25,5 тис. голів (16 %), Рівненській – 19,9 тис. голів (12,5 %), Львівській – 19,8 тис. голів (12,4 %), а в Житомирській – 15,7 тис. голів (9,8 %) і лише 0,5 тис. голів (0,3 %) у Дніпропетровській та 0,1 тис. голів (0,06 %) у Херсонській областях від загальної кількості поголів'я коней.

На сьогодні на превеликий жаль відбувається зменшується реалізації коней у господарствах різних категорій, так у 2022 році було реалізовано на забій – 11,7 тис. тонн, що менше у порівнянні із 2000 роком на (43,5 %), що стосується середньої живої маси при реалізації на забій то у 2022 році вона зросла на 11,5 % в порівнянні з 2000 роком і склала 386 кг [2,с.113].

Завершуючи огляд проведених досліджень стану галузі конярства, варто відмітити, що держава не є ефективним власником в сучасних економічних умовах господарювання. Враховуючи створення ДП «Конярство України» на жаль стан галузі конярства залишається незадовільним і лише тісна співпраця з приватними інвесторами сприяє кінним заводам виживати в складних економічних умовах.

Таким чином галузь конярства потрапляє до критичної економічної ситуації, тому що вирощування як племінної так і робочо-користувальної продукції потребує максимальних витрат, а отримані кошти при проведених іподромних змагань не виправдовують подальших витрат, а це в свою чергу призводить до порушення технологічних елементів спрямованого вирощування племінного молодняка, проведення індивідуального, заводського та іподромного тренінгу, підвищення ефективності відтворення, рівня годівлі та забезпеченості кормами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Постернак Л.І. Перспективи та критерії розвитку галузі конярства в Україні. Аграрна наука та харчові технології. 2017. Вип. 2. С. 230-236.
2. Статистичний збірник. Тваринництво України 2022 р.
3. Ткачова І.В. Стратегія розвитку галузі конярства в Україні. Науковий вісник НУБіП України. 2011. Вип.160. Ч. 1. С. 271–277.

УДК 636.22/.28:636.234.1

СТАВЕЦЬКА Р.В., д-р с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

rstavetska@gmail.com

ГОЛШТИНСЬКА – НАЙПОПУЛЯРНІША ПОРОДА МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ У СВІТІ

Вирощування, утримання і використання голштинів потребує багато уваги і зусиль, але у цьому напрямку є багато напрацювань у світі і в Україні. Нині розроблені високоефективні сучасні технології вирощування, годівлі, відтворення та експлуатації молочної худоби, за використання яких тварини голштинської породи максимально реалізують свій високий генетичний потенціал і є високорентабельними.

Ключові слова: голштинська порода, походження, екстер'єр, продуктивність, рекорди продуктивності.

STAVETSKA R.V., doctor of agricultural sciences

Bila Tserkva national agrarian university

HOLSTEIN IS THE MOST POPULAR BREED OF DAIRY CATTLE IN THE WORLD

Rising, housing and keeping Holsteins requires a lot of attention and effort, but there is a lot of work in this direction in the world and in Ukraine. Currently, highly effective modern technologies for breeding, feeding, reproduction and exploitation of dairy cattle have been developed, using which Holsteins realize their high genetic potential as much as possible and are highly profitable.

Key words: Holstein, origin, exterior, productivity, performance records.

Голштинська порода великої рогатої худоби є однією з найбільш поширених і високопродуктивних молочних порід у світі. Світова популяція голштинських корів

становить 25 млн голів, або 72% із восьми найпоширеніших молочних порід. Ця порода приваблює селекціонерів і виробників молока скороспілістю, високою молочною продуктивністю, чудовим екстер'єром, високою конверсією корму, пристосованістю до великих молочних комплексів і машинного доїння, зокрема у доїльних роботах. Все це забезпечує прибуток на 15–20% вищий порівняно з іншими породами.

Метою цього огляду є характеристика походження, екстер'єру, продуктивності голштинської породи, її роль і місце у селекційному процесі молочної худоби України і світу.

Популярність голштинської породи в Україні досить висока, її використовують для поліпшення вітчизняних порід молочної худоби. В Україні голштинці посідають третє місце за чисельністю (після української чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід) серед тринадцяти порід, яких утримують у племінних господарствах. Середній надій корів голштинської породи є найвищим серед вітчизняних порід і становить 9366 кг за 305 днів лактації (Почукалін А. Є. та ін., 2021).

Історичною батьківщиною голштинської породи є Голландія, де цю худобу розводили на м'ясо, надій корів був невисоким. У Німеччині у цей час розводили корів молочною напрямом продуктивності. На початку 18 сторіччя ці дві популяції великої рогатої худоби були поєднані і у результаті створена голштино-фризька або голштинська порода із надоем близько 4 тонни молока за лактацію. Ця худоба була завезена переселенцями до Північної Америки (Канади і США), де шляхом внутрішньопородної селекції її удосконалили за екстер'єрним типом, продуктивними і функціональними ознаками. Сучасний екстер'єрний тип і продуктивність тварин голштинської породи є заслугою у першу чергу селекціонерів північноамериканського континенту.

За повідомленням Голштинської асоціації США (*Holstein Association USA*), голштинці – це великі тварини чорно-рябої або червоно-рябої масті. Раніше масть голштинців була лише чорно-ряба, однак під дією рецесивного гену частина нащадків мали червоно-рябу масть, їх вибраковували і не допускали до відтворення. Починаючи із 1971 року такі екземпляри відбирали і нині сформована популяція голштинців червоно-рябої масті. Середня жива маса здорового новонародженого теляти становить 41 кг і більше. Жива маса дорослих корів – 700 кг, бугаїв – 1200 кг (тварини європейського походження дещо менші), висота в холці корів – 140–150 см. У них добре виражені молочні форми тіла. Вим'я голштинських корів об'ємне, широке і міцно прикріплене до черева, 85–97% тварин мають ванно- або чашоподібну форму вимені, яке добре пристосоване до дворазового доїння; інтенсивність молоковіддачі – 1,92–2,37 кг/хв. У стадах голштинської породи США, які були включені до програми виробничого тестування у 2021 році, середній надій становив 12722 кг, кількість молочного жиру – 508 кг, молочного білка – 398 кг. Між іншим, рекордний надій у 2021 році за 365 днів лактації (більше 32 тонни молока) отримано у стаді голштинської породи із триразовим доїнням.

Коровам голштинської породи належать усі світові рекорди за молочною продуктивністю. Абсолютний світовий рекорд за надоем за лактацію (30805 кг молока) встановила корова Джуліана (США) у 2004 році. Останнє повідомлення про рекордну продуктивність за лактацію (365 дійних днів) отримано із Штату Вісконсін (США). Надій корови Селз-Пралль (*Selz-Pralle Aftershock*) за останню лактацію становив 35500 кг, молочний жир – 1404 кг, молочний білок – 1086 кг, тобто щодня вона у середньому виробляла 6,8 кг молочного жиру і білка. За першу лактацію корова Селз-Пралль виробила 19976 кг молока, а за другу – 26786 кг.

Коровам голштинської породи належать рекорди не лише за одну лактацію, а й за весь період використання, так звана довічна продуктивність. Вперше про двох корів із рекордною довічною продуктивністю – понад 200 тис. кг молока, повідомлялось на сторінках журналу *Holstein International* у 2002 році, а через 18 років, у 2020 р., таких корів, офіційно зареєстрованих в породних асоціаціях, налічувалося уже 24.

Тривалий час генофонд голштинців використовують як поліпшуючу породу для

створення нових та удосконалення місцевих порід молочної худоби. У світі залишилось мало порід, які б не схрещували з бугаями голштинської породи. Про це свідчить величезна кількість наукових досліджень, проведених упродовж останніх 50-ти років, і які тривають нині як в Україні, так і в країнах дальнього зарубіжжя. Досвід свідчить, що при осіменінні маточного поголів'я сім'ям голштинських бугаїв у нащадків поліпшується тип будови тіла, надій, вони добре пристосовані до промислової технології, але, водночас наголошується на зворотному боці цього процесу. Голштинська порода досить вибаглива до зовнішніх умов і не всі фермери в змозі їх забезпечити, що відображається у погіршенні якості молока, зниженні рівня відтворення, зростанні кількості мертвонароджень та випадків маститу, скороченні тривалості продуктивного використання корів у стаді та зниженні їхньої довічної продуктивності.

Повідомляється, що в Україні за використання плідників голштинської породи вихід телят на 100 корів у господарствах різних форм власності у 2016 році становив 70 голів, а тривалість продуктивного використання голштинів у стаді – 1,8–2,0 лактації (тварини вітчизняних порід – 3–4 лактації) (М. І. Бащенко та ін., 2017). Від'ємна кореляція між молочною продуктивністю і функціональними ознаками існує, але зазвичай вона низька і коливається від 0 до -0,3 (Swalve H., 2007), тобто створивши оптимальні умови для голштинів можна уникнути зазначених негативних явищ, потрібен більш ретельний контроль їх годівлі, здоров'я і добробуту.

Висновок. Ймовірно, що у найближчому майбутньому голштинська порода стане найпоширенішою породою молочної худоби в Україні, оскільки вона є неперевершеною за продуктивними і технологічними ознаками. Останнім часом на основі підвищення у генотипі корів умовної кровності за голштинською породою значна кількість стад вітчизняних української чорно-рябої та української червоно-рябої молочних порід отримали статус голштинської породи, тобто стада, де утримуються вітчизняні породи молочної худоби поступово перетворюються на голштинські. Водночас використання бугаїв вітчизняних порід для осіменіння маточного поголів'я пов'язано з певними труднощами, їхня затребуваність з кожним роком знижується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Почукалін А. Є., Прийма С. В., Різун О. В. Тенденції в активній частині популяції молочної худоби: стан та динаміка. Науковий вісник «Асканія-Нова». Нова Каховка: ПИЕЛ, 2021. Вип.14. С. 324–333.
2. Сучаснийсвітовий досвід міжпородного схрещування у молочному скотарстві та його використання в Україні; за ред. акад. НААН М. І. Бащенко. Київ: Аграрна наука, 2017. 48 с.
3. Holstein Association USA. URL:<https://www.holsteinusa.com/> (дата звернення 19.09.2024 р.).
4. Swalve H. Crossbreeding in dairy cattle: International trends and results from crossbreeding data in Germany. Lohmann Information. 2007. Vol. 42 (2). P. 38–46.

УДК: 636.92:085.13/.55

СЛОМЧИНСЬКИЙ М.М., канд. с.-г. наук

БАБЕНКО С. П., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

foodrada@ukr.net

ПРОДУКТИВНІСТЬ МОЛОДНЯКУ КРОЛІВ ЗА ЗГОДОВУВАННЯ В СКЛАДІ КОМБІКОРМІВ ПРОБІОТИЧНОЇ ДОБАВКИ ІМУНОБАКТЕРИН-Д

Збільшення обсягів виробництва продукції тваринництва та підвищення продуктивності поголів'я можливе лише за відповідних умов годівлі. Однак, незважаючи на значну кількість досліджень, спрямованих на вдосконалення складу раціонів кролів, способів згодовування та режимів годівлі, проблема протеїнового живлення кролів різного віку до цього часу залишається не вирішеною.

Ключові слова: молодняк кролів, пробіотична добавка, середньодобовий приріст, незамінні амінокислоти, доступність поживних речовин, ефективність.

SLOMCHYNSKYI M.M., candidate of agricultural sciences

BABENKO S.P., candidate of agricultural sciences